

**Παθολογικές Καταστάσεις
ως αίτια ελλειπούς
μετεγχειρητικής αποκατάστασης**

Γεώργιος Καμπάκης

Ελλιπής μετεγχειρητική αποκατάσταση

- Υποομάδα ασθενών με χρ. οσφυοισχιαλγία
- Ασθενείς με νέο, υποτροπιάζων ή εμμένων **πόνο** μετά από επέμβαση σπονδυλικής στήλης
- Αναντιστοιχία μεταξύ προεγχειρητικής προσδοκίας και μετεγχειρητικής πραγματικότητας
- Ανοιμοιογεννη ομάδα ασθενών με ποικίλα και σύνθετα συμπτώματα

Ελλιπής μετεγχειρητική αποκατάσταση

- Failed Back Surgery Syndrome (FBSS)
- Postlaminectomy syndrome
- Rebound radicular syndrome
- Persistent Postoperative Pain (PPP)
- Chronic post surgical pain

Ορισμός FBSS IASP

- **Πόνος**

που **επιμένει** παρά την χειρουργική επέμβαση ή που εμφανίζεται **μετά** την χειρουργική επέμβαση στην **ίδια τοπογραφική περιοχή**

Harvey AM. Classification of chronic pain – descriptions of chronic pain syndromes and definitions of pain terms. Clin J Pain. 1995;11(2):163.

Πλήρη

Ενδελεχη

Διαγνωστική Προσεγγιση εκ νεου

Επίπτωση

- Κυμαίνεται από 10 - 40% των ασθενών που υποβάλλονται σε επέμβαση ΣΣ

Επίπτωση

- Οι περισσότεροι συγγραφείς συκλίνουν στο 20%

Επίπτωση

- Οι περισσότεροι συγγραφείς συκλίνουν στο 20%

Open Access

Research

BMJ Open The incidence and healthcare costs of persistent postoperative pain following lumbar spine surgery in the UK: a cohort study using the Clinical Practice Research Datalink (CPRD) and Hospital Episode Statistics (HES)

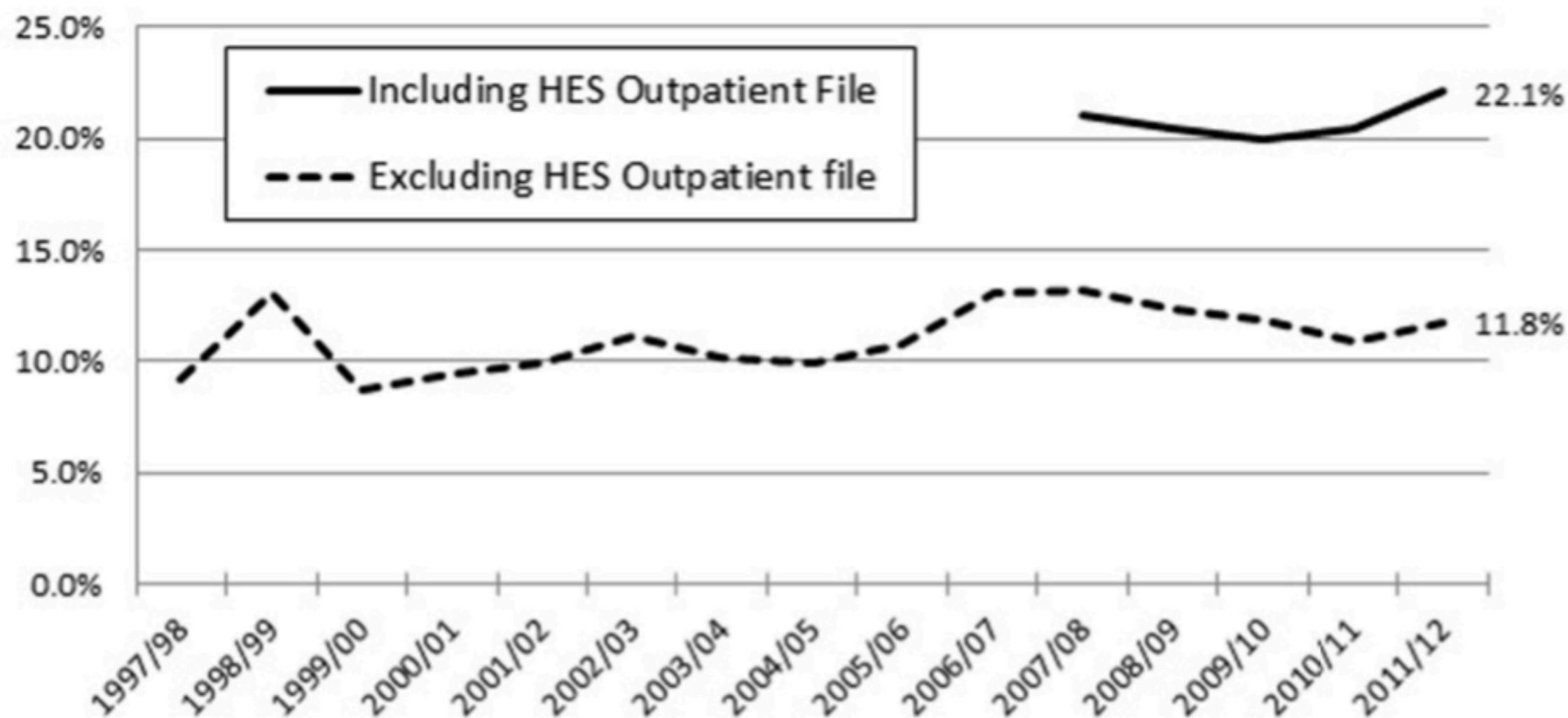

BMJ Open The incidence and healthcare costs of persistent postoperative pain following lumbar spine surgery in the UK: a cohort study using the Clinical Practice Research Datalink (CPRD) and Hospital Episode Statistics (HES)

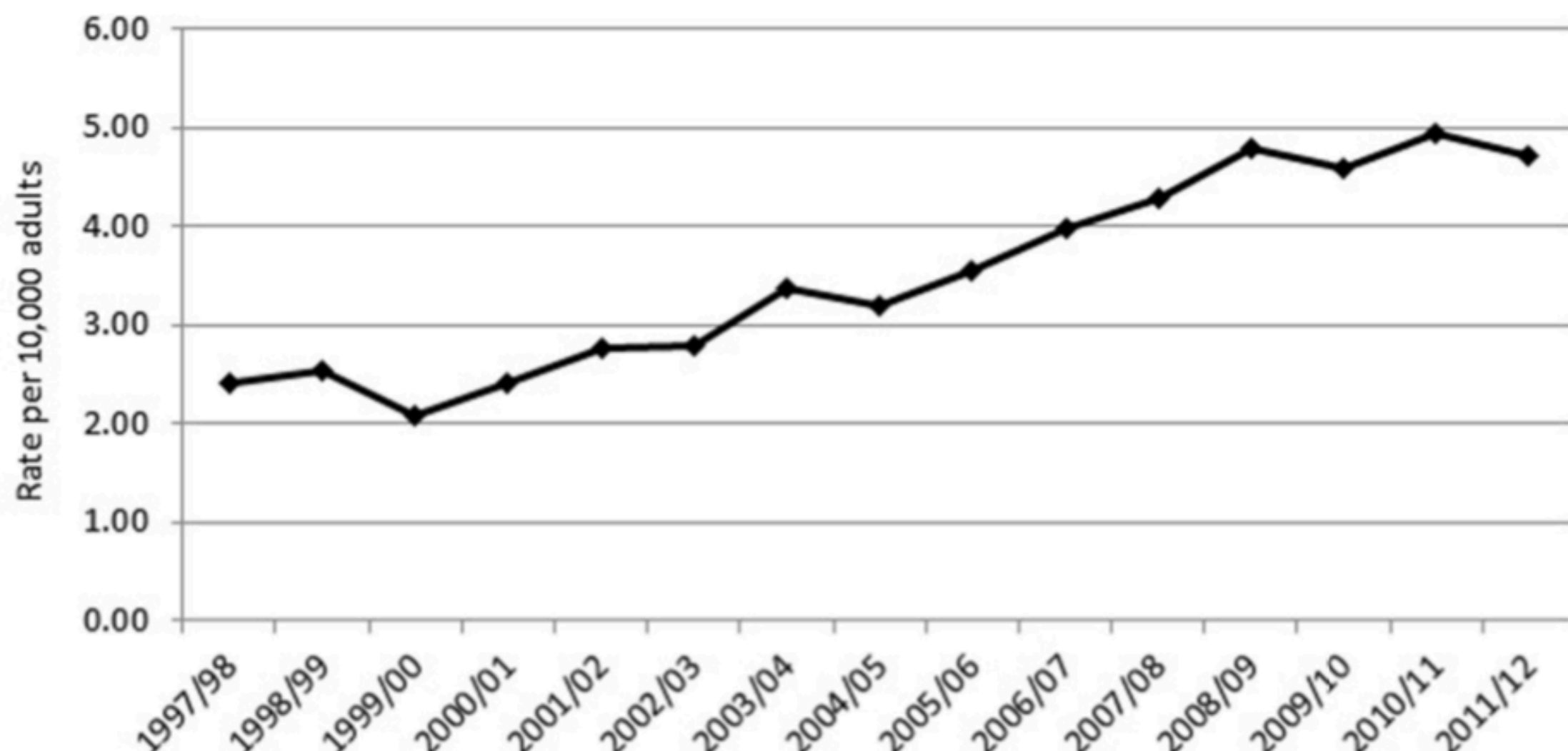
Weir S, et al. *BMJ Open* 2017;**7**:e017585. doi:10.1136/bmjopen-2017-017585

- Δεδομένα **10.216** ασθενών που υποβλήθηκαν σε επέμβαση ΣΣ από 1997-2012 για τους οποίους υπήρχαν επαρκή δεδομένα (1 ετος προεγχειρητικά + 2 μετα την επέμβαση)

BMJ Open The incidence and healthcare costs of persistent postoperative pain following lumbar spine surgery in the UK: a cohort study using the Clinical Practice Research Datalink (CPRD) and Hospital Episode Statistics (HES)

BMJ Open The incidence and healthcare costs of persistent postoperative pain following lumbar spine surgery in the UK: a cohort study using the Clinical Practice Research Datalink (CPRD) and Hospital Episode Statistics (HES)

Αίτια FBSS

3 Λάθοι

- Λάθος ασθενής
- Λάθος διάγνωση
- Λάθος επέμβαση

ΣΥΧΝΟΤΕΡΕΣ αιτίες

Table 2 Most Common Causes of Failed Back Surgery*

Foraminal stenosis	25%-29%
Symptomatic degenerative disc disease	20%-22%
Pseudoarthrosis (failure of fusion)	14%
Neuropathic pain	10%
Recurrent disc herniation	7%-12%
Facet joint pain	3%
Sacroiliac joint pain	2%

*Schofferman et al.⁹

Schofferman J, Reynolds J, Herzog R, et al. Failed back surgery: etiology and diagnostic evaluation.

Spine J. 2003;3(5):400-403.

Παράγοντες FBSS

- Προεγχειρητικοί
- σχετικοί με την επέμβαση
- Μετεγχειρητικοί

Αιτία FBSS

- **Προεγχειρητικοί** παραγοντες
  - Σχετιζόμενοι με τον **ασθενή**
    - Κάπνισμα
    - Παχυσαρκία
    - Ψυχολογικοί παραγοντες
φόβος, καταθλιψη, μηχανισμοί αντιμετώπισης (coping strategies), υποχονδρίαση
    - Κοινωνικοί παραγοντες
μισθός, αποζημίωση, δικαστικές διαμάχες

Αιτία FBSS

- **Προεγχειρητικοί** παραγοντες
  - Σχετιζόμενοι με τον *ασθενή*

Nonorganic signs in low back pain (originally described by Waddell)

Overreaction during physical examination

Superficial or widespread tenderness

Inconsistent supine and seated (distracted) straight leg raise test

Unexplainable neurologic deficits

Pain on simulated axial load (top of head pressure)

•

Nonorganic signs in low back pain (originally described by Waddell)

Overreaction during physical examination

Superficial or widespread tenderness

Inconsistent supine and seated (distracted) straight leg raise test

Unexplainable neurologic deficits

Pain on simulated axial load (top of head pressure)

- Η παρουσία των παραπάνω δεν αποκλείει την ταυτόχρονη ύπαρξη οργανικού προβλήματος. Απαιτούν όμως την προσοχή μας και την ρύθμισή τους (προεγχειρητική ψυχιατρική εκτίμηση)
- Επιπροσθέτως ασθενείς με δυσκοπάθεια και ευαίσθητη ψυχοσύνθεση μπορεί να επωφεληθούν από μια σύντομη προεγχειρητική περίοδο που τους απαλλάσει από περιττό στρες και πόνο

Αιτια FBSS

- **Προεγχειρητικοί** παραγοντες
  - Σχετιζόμενοι με τον **ασθενή**
    - Κάπνισμα
    - Παχυσαρκία
    - Ψυχολογικοί παραγοντες
φόβος, καταθλιψη, μηχανισμοί αντιμετώπισης (coping strategies), υποχονδρίαση
    - Κοινωνικοί παραγοντες
μισθός, **αποζημίωση**, δικαστικές διαμάχες

Αιτία FBSS

- **Προεγχειρητικοί** παραγοντες
  - Σχετιζομενοι με την **επεμβαση**
    - Κακή επιλογή ασθενών
(δισκεκτομή σε αξονική συμπτωματολογία)
    - Επανειλημμένες επεμβασεις
(αύξηση αστάθειας)

Αιτια FBSS

- Παραγοντες σχετικοί με την **επέμβαση**
  - Ανεπιτυχής αποσυμπίεση νέυρου
  - Πρόκληση αστάθειας ΣΣ
  - Επέμβαση σε λάθος επίπεδο

Αιτια FBSS

- **Μετεγχειρητικοί** παραγοντες
  - Σχετιζομενοι με **επιδεινωση της πάθησης**
    - Υποτροπή δισκοκήλης 6-23%
(στο ίδιο ή σε γειτονικό επίπεδο)
    - Μηχανικό + Χημικό

Αιτια FBSS

- **Μετεγχειρητικοί** παραγοντες
  - Σχετιζομενοι με την **επεμβαση**
    - Νόσος του γειτονικού διαστήματος 27%
    - Οβελιαία ισορροπία σπονδυλικής στήλης
    - Παγίδευση νέυρου από επισκληρίδα ουλή (ίνωση) 20-35%
    - “battered root syndrome”
    - Ψευδομηνιγγοκηλη
    - Μυοπεριτοναϊκός πόνος
    - Λοίμωξη
    - Ψευάρθρωση/ χαλάρωση υλικών
    - Αλγονευροδυστροφία

Παράγοντες FBSS

- Προεγχειρητικοί
- σχετικοί με την επέμβαση
- Μετεγχειρητικοί

Συμπερασματικά

Αυξάνουμε την πιθανότητα επιτυχίας της επέμβασης όταν

- Αναγνωρίζουμε τους ασθενείς υψηλού κινδύνου
- Εξαντλούμε τα συντηρητικά μέσα
(ιδιαίτερα σε επέμβαση αναθεώρησης)
- Έχουμε ταυτοποιήσει επακριβώς την αιτία του πόνου